

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen BB

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen BB", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 17*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2000 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-bb-txt-shoot-id9c9dc58c-8787-4dd8-8e65-a3cb6b4a719d.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 17

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Forelæsninger af Molbech. 2^d Deel. Kbh. 1832.

p. 15. »At indskrænke den elegiske Digtning Grændser alene til Kjærlighedsforholdet, mene vi derfor, at være ligesaa urigtigt som at antage, at det alene var den ulykkelige Kjærlighed, hvis Klagelyd skulde høres i Elegien ..... I Følelsens hemmelige Dyb ligge Glædens og Sorgens Strænge hinanden saa nær, at de sidste kun altfor let gjenklinge, idet de første røres. Digteren kan midt i sin lykkelige Elskovs Himmel fornemme Ahnelsen om den jordiske Glædes forfængelige Natur, ell. han kan midt i Besiddelsens Lyksalighed føle Virkningen af en lønlig Frygt for at tabe den. –

p. 91. Naar vi gjenemløbe det hele Forraad af lyriske Digte, som nu i hans Værker (Baggesens) ligge samlede for os, da ville vi finde: at den allerstørste Deel, saavel ved deres Gjenstand som i Udførelsen dreie sig om ganske subjective Forhold, hvori atter deels mere ell. mindre flygtige erotiske Stemninger spille Hovedrollen; deels det elegante og vittige Galanterie – ell. hiint den moderne Tids i lette Former uddannede Forhold til det andet Kjønn, som er en paa Livets Overflade spillende Levning af Middelalderens Ridderaad; et Slags halv ironisk Spøgen med de Situationer, hvori Tilbøiligheden kan prøve, hvorvidt den i dette Tilfælde tør gaae, uden at blive alvorlig, uden at overskride Grændsen, hvor den yttres sig som Lidenskab.« –

[a] p. 84. Kommer Forfatteren en passant til at tale om Hymnen i den gl. græske og romerske K., og citerer i den Anledning Herder Briefe zur Beförd: der Humanität 7te *Samml: S: 21 fl.* Preisschrift uber die Wirk: der Dichtkunst. *Samtliche Wercke zur sch: Lit: IX S. 419 fl.*« For mig kunde det Hele maaskee have Interesse, maa eftersees. –

Til Oplysning af Begrebet af det »Romantiske« findes i den 21de Forelæs: et og Andet dog ikke Nyt. p. 181 »da nu dette (den herskende Drift til at drage det Evige og Uendelige, det hvis Maal og Skranker ingen jordisk Flugt kan naae, ned i Phænomenernes Verden.) selv for den mægtigste Phantasie, den dybeste Fornuft og den meest brændende Kjærligheds Begeistring, dog evig bliver uopnaaeligt: saa maa det, vi kalde det Romantiske, det evigt Higende, det Længselsfulde, den uendelige den savnende Salighed i Følelsen, det Ahnende og Overjordiske i Phantasien (Grundvolden ogsaa for det Eventyrliges hele Verden) det Mystiske og Dybe i Tanken, der ligesom paa eengang søger at identificere sig med Følelsen og Phantasien – dette, siger jeg, maa tjene til at udfylde den brede Kløft mell. Idee og Væsen, imellem det Evige, det Guddl:, det Overnaturlige, som menneskelig Stræben søger at optage i sig, ell. at binde i Konstens forskjellige Skikkelser ell. Form-Riger, og disse Skikkelser selv. Det er saaledes hverken det sentimentale, ell. det ridderlige, det eventyrlige Element, som udgjør det væsentlige ell. nødvendige Grundstof for det Romantiske – det er snarere det Uendelige, den af sandselige Skranker ubundne Frihed i Phantasien Virken, i Anskuelsen af det Ideelle, i Følelsens Fylde og Dybde, i Tænkningens mod Ideer rettede Kraft, hvori vi maae søge hiin Grundbetingelse for det Romantiske og da tillige for

en stor og betydende Deel af den nyere Tids Konst. Det R.; siger Jean Paul, er det Skjønne uden Begrænsning, ell. det skjønne Uendelige ligesom der gives et sublimt Uendeligt.« Jean P.ligner det Romantiske med en Egn Belysning af Maaneskinnet, ell. med Tonebølgerne i Efterlyden af en Klokkes Ringen af en anslaaet Stræng – en bævende Lyd, der ligesom svømmer bort i fjernere og fjernere Afstand, og endelig taber sig i os selv, og endnu lyder i vort Indre, skjøndt det udenfor os er stille. – fremdeles »er al Digtning et Slags Sandsigerkonst, saa er den romantiske Digtning en Ahnelse af et større Tilkommende.« Man har derfor kaldt det Romantiske Ahnelsens Poesie. – – Men betragte vi nu særskilt de forskjellige Konster i deres Heelhed med Hensyn til deres Slægtskab til det Romantiske ell. til den Egenskab at modtage Charakteren af det aandeligt Ubegrænsede; saa ville vi finde, at de i Graden af dette Slægtskab fremtræde i en Orden, hvori Tonekonsten, der overgaaer enhver anden Konst i at gjøre det Uendelige, Uudtømmelige, Uudgrundelige i Sjælen, men her kun gjenem Følelsen, umidd: anskueligt, indtager den første Plads; dernæst Digterkonst; Malerkonst; Plastik ..... Musikken som den meest romantiske af alle skjønne Konster er tillige den nyeste af alle; ja vi kunne sige, at den egl. musicalske Composition, Opdagelsen af Harmoniens Theorie og practiske Anvendelse i Musikken, aldeles tilhører vor Tid (det nyere Malerie udmærker sig ved Kjendskab til det Lysdunkle, og det fuldstændige Colorit) – derimod tilhører netop Plastiken den gl. Tid. – p. 189. Her kan det være fornødent først at møde den Erindring, at det R. i dets Almdl. ei er nogen udelukkende Eiendom for det christ. Europa; der gives i den orientalske, (indiske), nordiske, celtiske, Mythologie meget rom: Stof. – p. 198. En anden Bemærkning, som vi her tilføie hiin, (at en med det Antike nær beslægtet Digteraand endog kan tilhøre vor moderne Tid) er denne: at det R., hvilket vi modsætte det Antike, ingenlunde maa forvexles med en udelukkende aandelig ell. mystisk religieus Stræben efter Forening med det Høiere, Oversandselige. Det rom: har nemlig foruden dets ideelle Grundvæsen ell. Grundkraft, der meddeler det en overveiende aandelig, phantasierig, følelsesfuld Charakter, en mod Sandseverdenen henvendt Side, hvorved det bliver i Stand til at udvikle og fremstille dets eiendl: Konstverden. Denne Anvendelse af det rom: Stof skeer poetisk paa meget forskjellige Maader; men overhovedet kunne de siges at have den Egenskab tilfælles, at derved søges og fremstilles en Skjønhed i det Mangfoldige en Forbindelse af dettes meest brogede, underfulde, eventyrlige og phantastiske Skikkelser og Billeder til et for den modtagende Indbildningskraft og beskuende Konstsands fatteligt Heelt. Denne Mangfoldighed, som et herskende Træk i det romantiske Konstskjønne, synes ligesaa eiendommelig for dette, som det Stores, det Sublimes Enkelthed, Eenhed og Simplicitet er karakteristisk for den antike Konst. Men under meget forskjellige Yttringer finde vi den romantiske Mangfoldighed i den nyere Tids Digtværker. Saaledes f:Ex: fremtræder den i Middelalderen for det meste kun som rige Materialier, ell. ufuldendte Elementer til poetiske Konstværker, hvori mangan Gang den herligste, den ædelste og meest livfulde Aand; den reneste religieuse Tro, den

meest glødende Følelse rører sig; uden at den af Mangel paa Dannelse og Konstfærdighed har formaaet at forme og behandle det overordentlig rige poetiske Stof, som den har været istand til at tilegne sig. Middelalderens Poesie, der overhovedet har en fremherskende episk Charakter, er saaledes uhyre indholdsrig, men tidt ikke mindre formløs. – En anden, sildigere Yttring af det Romantiske i Poesien, var mindre ægte og mindre ophøiet end hiin, hvor Aanden dvæler i det Vidunderliges Mysterier og i en levende Tro paa det Hellige og Oversandselige; men holdt sig nærmere til Sandseverdenen og til Hverdagslivet og kaldte det Underfulde fra Troens og Ahnelsens religieuse Sphære ned paa en lavere, mere broget og phantastisk Skueplads, hvor det udsvævende Eventyrlige, Tryllerie, Magie og Hexekonster drive deres Spil; hvor Feer, Gnomer, Alfer og en Mængde andre overnaturlige Væsener og dunkle Magter gribe ind i Msk. Skjæbne og i Begivenhedernes Gang.

24. Martz. 1836.